

Wandelfolder Ieperboog Oost / Instappunt Hooge Crater

100 jaar WO1 in de Ieperboog
2014
IEPER
YPRES
YPERN
2018

Oorlog om een kasteeldomein

Wandeling van 3,5 tot 7,4 km naar kasteelpark Hooge en Bellewaarde Ridge

Instappunt Hooge Crater Museum >>> De frontsite in Kasteelpark 't Hooge
 Het oorlogslandschap van Bellewaarde Ridge >>> Merkwaardige monumenten
 R.E Grave en Liverpool Scottish Stone >>> Bijzondere zichten
 Begraafplaatsen Saint Charles de Potyze en Aeroplane Cemetery

Drie instappunten in de Ieperboog

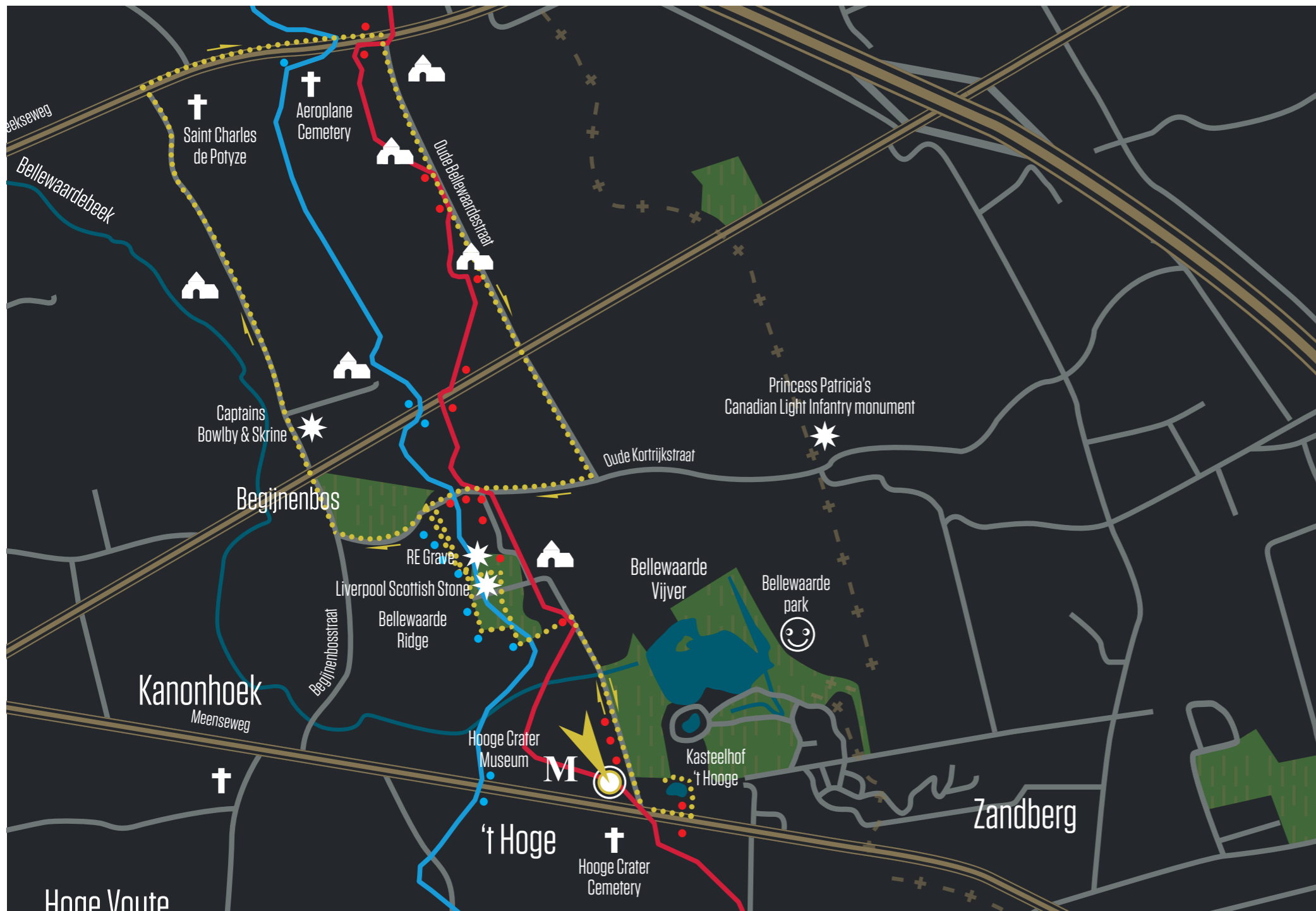
Het verhaal van de Grote Oorlog wordt op een interactieve en hedendaagse manier verteld in het In Flanders Fields Museum in de Ieperse Lakenhalle. Daar wordt ook toegelicht dat het landschap vandaag de laatste getuige is van vier jaren verwoestende oorlogsvoering. Om het landschap echt te ontdekken kun je terecht in drie instappunten langs de frontlijn van de Ieperboog. In het noorden in **Hoeve Klein Zwaanhof**, in het oosten in **Hooge Crater Museum** en in het zuiden nabij **Hill 60** en **Provinciedomein De Palingbeek**. De herdenkingsbomen markeren de twee frontlijnen tussen de instappunten.

Fietsroute Ieperboog – Ypres Salient

Wie graag de Ieperboog met de fiets verkent kan de route **Ieperboog – Ypres Salient** volgen. Deze route van 35 km. start en eindigt aan de Lakenhalle op de Grote Markt van Ieper en verbindt de drie instappunten; Noord, Oost en Zuid. Onderweg kom je tal van waardevolle sites gelinkt aan de Eerste Wereldoorlog tegen. De route is verkrijgbaar in alle diensten voor toerisme en het Hooge Crater Museum.

Herdenkingsbomen

Langs dit wandeltraject in **Ieperboog Oost** werden 20 (van de in totaal 140) *herdenkingsbomen* aangeplant op plaatsen waar de eerste frontlijnen een (openbare) weg of pad kruisen. Je herkent deze bomen aan de metalen gekleurde korf errond. Rode korven duiden op de Duitse frontlijn, blauwe markeren de geallieerde (Frans en/of Britse) frontlijn. Deze kleuren verwijzen naar de kleuren op de frontkaarten. De meeste korven hebben een infobord met frontfoto en situering van de frontlijnen.

De herdenkingsbomen zijn olmen, de boomsoort die eeuwenlang het landschap rond Ieper typeerde. Door de oorlog en de iepenziekte verdwenen bijna alle olmen. De aanplanting van resistente olmen als herdenkingsboom, betekent meteen een stuk eerherstel voor deze mooie laanboom.

Applicatie Ypres Salient 1914 - 1918

De gratis applicatie Ypres Salient 1914-1918 geeft een overzicht van alle herdenkingsbomen en suggesties van wandelroutes vanuit de instappunten. De bomen zijn voorzien van een signaal waarbij je de frontlijn kunt situeren op kaart en op historische luchtfoto's vanop je tablet. Een echte aanrader!

Applicatie is beschikbaar in app store en google Play. WIFI in Instappunt Noord.

HET LANDSCHAP ALS LAATSTE GETUIGE

Verhalen voor Onderweg, het landschap als getuige

De wandeltocht in het zuidelijke deel van Ieperboog-Oost wordt beschreven in het wandelboekje **Verhalen voor Onderweg, het landschap als getuige**. Deze tocht van 6,5 km leidt langs *Hooge Crater Cemetery*, *Hill 62*, *Hogebos*, *domein Godtschalck*. Te verkrijgen bij Toerisme Ieper, Bezoekerscentrum de Palingbeek en Hooge Crater Museum, kostprijs 4 euro.

Wandellussen Ieperboog Oost

Tijdens deze wandeltocht die bestaat uit drie aanéengesloten lussen ontdek je drie bewaarde relictten in de Ieperboog: gewezen **Kasteeldomein 'Hooghe** (0,6 km), oorlogslandschap **Bellewaarde Ridge** (2,3 km) en twee begraafplaatsen langs de **Zonnebeekseweg** (4,3 km). Totale afstand is 7,4 km. Stevig schoeisel is aanbevolen. Wandelpaden minder geschikt voor rolwagengebruikers of buggy's. Honden blijven steeds aan de lijn.

Op het instappunt kan je een boeiende film bekijken over het lokale oorlogsverhaal. Panelen schetsen een beeld van de verdwenen kasteeldomeinen in het frontgebied van de oostelijke Ieperboog.

► Instappunt OOST

Adres: **Hooge Krater Museum**
Meenseweg 467 - 8902 Zillebeke

Hooge Crater Museum

► De wandeltocht start bij het **Hooge Crater Museum**, Meenseweg 467 in Zillebeke, nabij attractiepark **Bellewaerde**. Hier is het **Instappunt Ieperboog Oost** ingericht rondom het toiletgebouw van het voormalige wijkschooltje.

Hooge Crater Museum is gevestigd in de kapel en het gewezen schooltje van de wijk 't Hoge. Kasteelheer baron Gaston de Vinck liet in 1922 het schooltje bouwen, 5 jaar later volgde de kapel. Bemerkt het familiewapen boven de kapelpoort: vijf vinkjes en drie belletjes. Het schooltje bleef in functie tot juni 1975, school en kapel kregen in 1994 een nieuwe bestemming als museum en café. Je vindt er zorgvuldig opgebouwde oorlogstaferelen met authentieke objecten, foto's, een film uit 1917 en allerlei documenten.

Vanuit het instappunt wandel je de Meenseweg op, richting attractiepark Bellewaerde. Al na 140 meter sla je linksaf en wandel je de dreef op naar het hotel **Kasteelhof 't Hooge**. Voor het gebouw buigt het pad af naar een authentieke kratersite. Je kan de site bezoeken mits bijdrage van 1 euro.

Kasteeldomein 't Hooge (0,6 km)

't Hooge, een wederopbouwkasteel

Baron Gaston de Vinck keerde al eind 1918 terug naar zijn domein. Als hij denkt de kasteelruïne gevonden te hebben, blijkt hij zich op de puinen van Geluvelt te bevinden, 4 kilometer verderop. Op de locatie van de vroegere paardenstallen laat de baron in 1920 een U-vormig landhuis optrekken. Het parkdomein werd opnieuw beplant, maar behalve populieren willen slechts weinig bomen groeien op de verminkte bodem. Het plan om het vroegere kasteel terug te bouwen, werd nooit aangevat.

De wederopbouwversie van kasteel *Hooge* wordt sedert 1994 uitgebaat als hotel *Kasteelhof 't Hooge*.

 Château de la Hooghe (par Vpres), 1914.

Van hoofdkwartier tot totale vernietiging

Van oktober 1914 tot april 1915 diende het kasteel als Brits hoofdkwartier. Op 31 oktober 1914 raakte een Duitse voltreffer de orangerie, waar de legerstaf bijeenkwam. Zes hogere officieren sneuvelden, majoor-generaal Lomax bezweek enkele maanden later. Dit was het bloedige startschot voor een strijdtoneel dat 4 jaar bleef aanhouden. In het park werden Franse en Britse soldaten begraven.

Vanaf mei 1915 tot juni 1916 werd hevig gevochten om het kasteeldomein te veroveren. Britse troepen hielden stand bij de ruïnes van de paardenstallen (locatie van het huidige kasteelgebouw) terwijl de ruïnes van het kasteel bezetten.

Tot augustus 1917 bleef het kasteel in Duitse handen. Nooit werd het hier rustig, bovengronds noch ondergronds. Tussen 19 juli 1915 en 25 juli 1917 vonden er op de *Bellewaerde Ridge* en in het kasteeldomein meer dan 50 ondergrondse mijnexplosies plaats. Dagelijks stierven hier slachtoffers. Uiteindelijk werd het hele domein en het landschap langs de Meenseweg letterlijk met de grond gelijk gemaakt.

In augustus 1917, aan het begin van de *Derde Slag om Ieper*, konden de Britten *Hooge* heroveren. Tijdens het *Duitse Lente-Offensief* (april 1918) werden ze echter teruggedrongen tot ver voorbij *Hooge*. Ze hielden stand nabij *Hell Fire Corner*, de huidige grote rotonde van de Meenseweg met de Zuiderring. Eind september 1918 konden de geallieerden de Ieperboog eindelijk doorbreken.

Frontrelict naast attractiepark

▶ Je volgt het wandelpad door het vroegere kasteeldomein. Dit pad werd aangelegd met de betonblokken waarmee de Duitsers hun versterkingen bouwden.

De diepgelegen vijver ontstond op 6 juni 1916 toen 4 Duitse mijnkraters explodeerden onder de Britse frontlijn. Na die ontploffingen en de daarop volgende aanval, veroverden de Duitsers de Britse stellingen. Nabij de vijver ligt een Duitse bunker.

Onderweg verken je typerende zigzag-loopgraven en schuilplaatsen van golfplaten, opgerolde prikkeldraad, spoorwegrails, gedraaide staven (*zwijnestaarten*) en ander oorlogsschroot.

In 1924 bouwde de familie de Vinck langs de oostzijde van het domein een tweede landhuis, *Bellewaerde* genoemd naar de middeleeuwse heerlijkheid. In 1954 werd het kasteel met 6 ha parkgebied omgevormd tot vogelpark. Dat groeide uit tot het populaire *Safaripark Bellewaerde*. Na diverse groeifases werd *Bellewaerde* een succesvol attractiepark.

Wandeltocht naar Bellewaarde Ridge (2,8 km)

▶ Na het bezoek aan de kratersite keer je terug naar de Meenseweg. Bij het instappunt sla je rechtsaf naar de Bellewaerdestraat. Deze oude dreef leidt naar de Bellewaerdebeek en de Bellewaardehoeve, die oorspronkelijk tot het kasteeldomein behoorde. Drie frontbomen markeren de Duitse frontzone.

De explosie van de *Hooge Crater*

Op het begin van de Bellewaerdestraat, ter hoogte van het instappunt, explodeerde op 19 juli 1915 een enorme ondergrondse mijnlading, de beruchte **Hooge Crater**. Britse tunnelers hadden vanuit de lager gelegen overzijde van de Meenseweg een tunnel gegraven naar de Duitse frontlijn. De Britse aanval na de explosie raakte echter niet veel verder dan de krater zelf.

Op 30 en 31 juli 1915 sloegen de Duitsers genadeloos terug met een nieuw wapen: de vreselijke vlammenwerpers. Mits enorme gevechten en veel verliezen konden de Britten op 9 augustus de krater, het kasteel en een deel van het kasteelpark heroveren. Pas op 6 juni 1916 sloegen de Duitsers terug en heroverden *Hooge*. Na de oorlog werd de enorme kraterput *Hooge Crater* opgevuld zodat de Bellewaerdestraat hersteld kon worden.

100 meter vóór de beek staat links, op 30 meter afstand, één van de noodwoningen die hier kort na de oorlog gebouwd werd van Canadese betonnen prefab-panelen. Bijna recht tegenover deze noodwoning, aan de andere kant van de dreef, kan je een kleine Duitse bunker ontdekken, gelegen op de Duitse eerste frontlijn.

Over de Bellewaerdebeek klimt de dreef uit de vallei naar de hoeve. 150 m voor de hoeve sla je bij de wandelpaal linksaf richting wandelknooppunt 72 en stap je naar het bosje. Je wandelt nu van de Duitse naar de Britse frontlijn door Niemandland. Beide lagen in deze sector 50 tot 80 meter van elkaar. Je volgt eerst het pad langs de buitenrand van het bosje.

Bellewaarde Ridge: felbevochten stellingen

De heuvelrug **Bellewaarde Ridge** werd omwille van het panoramische uitzicht een strategisch belangrijke positie. In mei 1915 werd hier hevig en bloedig gevochten. Op 24 mei gebruikten de Duitsers voor de zesde keer gas. Op 2 juni 1915 veroverden ze de Bellewaardehoeve. Op 16 juni 1915 volgde een Britse tegenaanval met 150 meter terreinwinst ten koste van bijna 4.000 man. Daarna veranderde de frontlijn nauwelijks tot augustus 1917. De ondergrondse oorlog ging wel onverminderd verder.

Het huidig bosje ligt min of meer op het niemandsland tussen beide frontlijnen. Er blijven niet minder dan 21 grote en kleine mijnkraters bewaard. Het terrein werd na de oorlog niet geëffend en werd een bos. De twee grote Duitse kraters langs het pad ontploften onder de Britse frontlijn.

Op de hoek van het bos wandel je eerst even naar links en dan rechtdoor op de veldweg tussen een akker en het grasland. Wat verder stap je rechtsaf naar het merkwaardige monument **R.E. Grave, Railway Wood**.

Royal Engineers Grave

Het grote grasland rechts was frontgebied en bewaart vele oorlogsrelicten. Zestig cm onder het maaiveld blijven de loopgraven en versterkingen goed bewaard. Hier en daar gebruikte de landbouwer de aarden handvaten of flessenhalzen van rumkruiken als isolatoren voor de schrikdraad. Rum werd gul onder de soldaten verdeeld om angst en pijn te verdoven. Na de oorlog waren dan ook overal langs de frontlijnen rumkruiken te vinden.

Eerste versie van 1917, in 1918 vernield.

Het witte *Cross of Sacrifice* markeert het monument *R.E. Grave, Railway Wood*. In deze omgeving stierven een officier en elf *tunnelers* tijdens ondergrondse acties tussen november 1915 en augustus 1917. Achter het monument ligt een grote, open kraterput van Duitse herkomst, de *Roschmannkrater*. Ze explodeerde op 14 februari 1916 onder de Britse frontlijn. De Britten noemden ze, even toepasselijk als ironisch, *Valentines Crater*.

De laatste brief van Edith aan Geoffrey

Een van de namen op het monument herdenkt de 21 jarige Brit Geoffrey Boothby. De jonge Brit Geoffrey Boothby was pas 20 jaar toen hij in 1915 werd ingelijfd bij de *Royal Engineers*. Vier dagen voordat hij naar het front nabij Ieper werd gestuurd leerde Geoffrey, Edith Ainscow, kennen, de 17-jarige zus van zijn vriend. Boothby kwam terecht in het frontgebied van *Bellewaarde Ridge* en *Hooge*. Hij maakte er deel uit van een regiment dat tunnels en mijnladingen installeerde. Deze zowel lastige en gevaarlijke acties brachten hem vaak tot onder de Duitse frontlijnen.

Geoffrey en Edith schreven elkaar 18 maanden lang, bemoedigden elkaar, beschreven hun angst en hun hoop voor de toekomst. De brieven werden steeds persoonlijker. Ze

werden smoorverliefd. Toen Geoffrey verlof zou krijgen, schreef Edith in mei 1916: *Ik kan nog niet echt geloven dat je komt, maar ik hoop en hoop en hoop. Wees alsjeblieft nog een week voorzichtig.* Het was haar laatste brief. Geoffrey antwoordde niet meer ... Onderluitenant Geoffrey Boothby sneuvelde op 28 april 1916 tijdens een ondergrondse actie op *Bellewaarde Ridge*. Hij ligt daar nog steeds, met de foto van Edith in zijn borstzak. Zijn naam staat vermeld op het monument *R.E. Grave*.

Wandeltocht naar Zonnebeekseweg: begraafplaatsen Saint Charles de Potyze en Aeroplane Cemetery (4,3 km)

Voor de lange lus kan je doorstappen tot aan de Oude Kortrijkstraat en ga je linksaf naar het Begijnenbos. Je krijgt er een breed uitzicht op het vervolg van de Ieperboog. Ook hier markeren de herdenkingsbomen de frontlijnen. Voor de korte lus (2,8 km) keer je terug naar kraterbosje, verdere beschrijving vanaf Liverpool Scottish.

Begijnenbos of *Railway Wood*: een Brits fort

Omdat het **Begijnenbos** nabij de spoorlijn Ieper-Roeselare (de huidige Zuiderring) lag, noemden de Britten het **Railway Wood**, de Duitsers hadden het over *Eierwäldchen*. Het bosje lag net binnen de Britse frontzone en was uitgebouwd als een ondergrondse schuilplaats met kwartieren voor duizenden soldaten en een medische post. Vanuit het bosje vertrokken vele tunnels tot onder het niemandsland en de Duitse frontlijn.

De scherpe bocht van de Oude Kortrijkstraat nabij het bosje ligt op de hoge berm van een der vroegste kraters op de *Bellewaarde Ridge*, de *Leuthold* of *Bliss*-krater. Die explodeerde op 25 september 1915 als start van een hevige Britse aanval, bedoeld als afleidingsmanoeuvre voor een grootscheepse Britse aanval nabij het Franse Loos. De Britten veroverden even de Bellewaardehoeve maar moesten zich 's avonds terugtrekken. De strijd eiste 1.600 menselijke levens... De krater werd in 1983 opgevuld.

De Oude Kortrijkstraat komt uit op de Begijnenbosstraat, daar rechtsaf. Je wandelt langs het bos tot aan de Zuiderring, opgelet bij het oversteken van deze drukke weg.

Captains Bowlby en Skrine

160 meter verder langs de Begijnenbosstraat ontdek je twee gedenktekens voor Britse kapiteins. Captain Bowlby sneuvelde op 13 mei 1915 tijdens een bloedige maar mislukte tegenaanval om verloren posities nabij *Bellewaarde Farm* terug te winnen. Er sneuvelde 40 officieren en 280 manschappen, bijna 1.400 man raakte gewond of vermist.

Captain Skrine kwam samen met 2 officieren en 11 mannen van zijn bataljon om tijdens gevechten van 25 september 1915, nabij *Bellewaarde*. Ook zijn graf ging verloren door het oorlogsgeweld. De namen van beide kapiteins staan gebeiteld op de Menenpoort. Op initiatief van hun families werden deze monumenten hier opgericht. Naast deze monumenten werd in 2015 een herdenkingssteen voor het regiment Leicestershire Yeomanry toegevoegd.

De Begijnenbosstraat volgt de tweede Britse lijn, de gevechtslijnen lagen hier 250 meter oostwaarts. Na 1 km. wandelen bereik je de Zonnebeekseweg, naast de Franse militaire begraafplaats **Saint Charles de Potyze**.

Saint Charles de Potyze

Dit is de grootste Franse militaire begraafplaats in België, met meer dan 4.200 graven, waarvan 762 niet geïdentificeerd. 69 islamitische graven herken je aan hun sierlijke grafsteen. In het massagraf werden de resten van 616 onbekenden begraven. De sobere begraafplaats omvat links vooraan het calvariekruis, centraal achteraan de obelisk met gedenkplaten. De begraafplaats ontstond in november 1914, in de tuin van een schooltje (*Saint Charles de Potyze*) dat als medische hulpdienst deed. Later lag de begraafplaats vlak achter de Britse lijn. Veel oorspronkelijke graven uit 1914 en 1915 werden vernield. Vanaf 1919 werd de begraafplaats hersteld en uitgebreid. Helemaal achteraan worden Franse gesneuvelde bijgezet die bij opgravingen of werkzaamheden worden aangetroffen.

▶ Je wandelt verder en passeert een Britse en nadien een Duitse herdenkingsboom. Tussenin ligt een begraafplaats van de **Commonwealth**.

Aeroplane Cemetery

Deze begraafplaats ontstond op 31 juli 1917, voordien was dit niemandsland. Op 31 juli 1917 rukten de Britten vanaf hier noordoostwaarts op: het begin van de Derde Slag. Slachtoffers van deze gevechten kwamen hier terecht. Toen er hier enkele weken later een Brits vliegtuig neerstortte, kreeg de plaats zijn huidige naam. Na de oorlog werden nog vele graven toegevoegd. Nu rusten hier 1.105 militairen (waarvan 469 niet-geïdentificeerd), afkomstig uit Verenigd Koninkrijk, Australië, Canada, Nieuw-Zeeland en één uit Zuid-Afrika.

▶ Je gaat verder rechtsaf – langs een rij herdenkingsbomen – naar de Oude Bellewaardestraat. Na 900 meter dwars je opnieuw de drukke Zuiderring tot aan de Oude Kortrijkstraat. Je slaat rechtsaf, met het glooiende landschap van **Bellewaarde Ridge** als decor. Na 300 m ga je linksaf, de veldweg in, terug naar het kraterbosje. Daar neem je de bosdreef links aan het monument van de **Liverpool Scottish**.

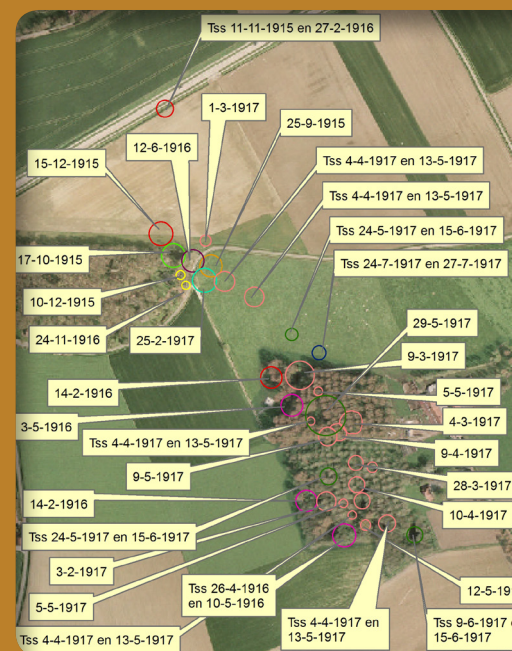
Liverpool Scottish Stone

Het monument aan de rand van het kraterbosje werd in juli 2000 ingericht bij de 100ste verjaardag van het 10de bataljon van het *King's Regiment*, bijgenaamd de **Liverpool Scottish**. Het bestaat uit de rechtopstaande *sluitsteen* die oorspronkelijk boven de ingangspoort van de kazerne in Liverpool stond. Nadat de kazerne was afgebroken, werd de steen in 2000 aan Ieper geschonken. Het monument herdenkt de dramatische aanval van 16 juni 1915, 542 Schotse vrijwilligers vielen toen de Duitse stellingen op *Bellewaarde Ridge* aan. Slechts 132 man bleven ongedeerd, 79 sneuvelden, 109 vermisten werden later als gesneuveld beschouwd en 222 werden gewond.

▶ Je wandelt verder het bosje in, rechts achter het monument. Verderop dwars je de (private!) hoofddreef en stap je verder door het kraterbosje.

Doorheen het kraterbos

Tussen 17 oktober 1915 en 27 juli 1917 explodeerden er op de *Bellewaarde Ridge* niet minder dan 33 dieptemijnen. De meeste mijnen explodeerden in de eerste helft van 1917 op de hoger gelegen akkers.

Het wandelpad doorheen het bosje confronteert je met 13 kraters. De *Blakely Crater* langs de bosrand ontplofte op 9 maart 1917, even verder ontdek je de grootste krater van de site, de brede en diepe *Momber Crater* (*Allenstein* voor de Duitsers) van 29 mei 1917. Ze heeft een doorsnede van 50 meter en een diepte van 8 meter. Op de goed bewaarde berm bouwden de Duitsers op het einde van de Tweede Wereldoorlog een lanceerbasis voor V1-bommen. Ze werd nooit gebruikt.

▶ Het bospad bereikt de bosrand, je wandelt links verder en bereikt terug de Bellewaardestraat. Onderweg kan je genieten van het glooiende valleilandschap met uitzicht op de beboste heuvelkam van de Ieperboog en het verder gelegen heuvelgebied. Uiteindelijk klimt de weg terug naar het startpunt Hooze Crater Museum – instappunt Oost – langs de Meenseweg. Langs de overkant van de Meenseweg (oppassen bij het oversteken!) ligt de Britse begraafplaats **Hooze Crater Cemetery**.

Britse begraafplaats Hooze Crater Cemetery

De ligging op de heuvelflank en het ontwerp van de beroemde landschapsarchitect Sir Edwin Lutyens, maken dit tot één van de mooiste Britse oorlogsbegraafplaatsen in de Ieperboog. De cirkelvormige structuur met *Stone of Remembrance* nabij de toegang verwijst naar de beruchte **Hooze Crater** uit 1915. De begraafplaats werd geopend in oktober 1917, en bevatte oorspronkelijk 76 graven. Na de oorlog werd ze enorm uitgebreid. Nu rusten hier 5.923 slachtoffers, 3.578 van hen werden niet geïdentificeerd. Dit hoge getal zegt veel over de genadeloze gevechten die hier plaatsvonden. Naast 5.183 militairen uit het Verenigd Koninkrijk, rusten er 513 Australiërs, 105 Canadezen en 121 Nieuw-Zeelanders.

Monument R.E. Graves

Toerisme Ieper - In Flanders Fields Museum

Lakenhalle - Grote Markt 34 - B-8900 Ieper - T. +32 (0)57 239 220

www.toerisme-ieper.be

met dank aan

